

MEKCAN

art'i Mekan Dekorasyon & Mimarlık Dergisi

SAYI 80 MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ 2020 · 16 TL

ISSN 1307 - 1939

*Tasarımcıların
evlerinden karantina
günlükleri*

*Karantina
sensiz olmaz*

*7 ilham
veren
ev*

*Bahçe ve
balkonda
hayat*

*Evde ofis
konforunu
yakalayın*

Can Çinici,
Durmuş Dilekçi,
Şule Koç, Elçin Sümer'in
kaleminden korona ve sonrası

9 1307 193900

Yılın tasarımcısı gözünden yüzyılın salgını

En son katıldığım (sosyal aktivite olarak) bir ödül töreninde yılın tasarımcısı ödülü için sahneye çağrılırken o içten, doğal ve çocuksu gülümsemesini coşkuyla alkışladığım bu güzel ve genç kadınla o gece uzun uzun sohbet etmiştik. Daha kim bilir kaç tasarım etkinliğinde bir araya geliriz diye düşünüyorduk ki... Kendisini aradığımda karantinanın 35. günüyüdü. Bu olağanüstü dönemlerden yakın geleceğe tasarımla ilgili bilmek istediklerimi en taze yılın tasarımcısına sormak, onun hiç bitmeyen heyecanı, umudu ve iç huzuruyla kendi huzurumu bulmak sanırım bu dönemlerde yaptığım en güzel şeylerden biri, umarım sizler de keyifle okursunuz.

Nasıl gidiyor karantina?

İlk günlerdeki belirsizliğin getirdiği panik ve ilk defa gündelik hayatımıza dahil etmek zorunda olduğumuz rutinlerin telaşı geçtikten sonra daha iyi bir hal aldı. Bana bağlı olmayan bir şekilde hayatın yavaşlamasının getirdiği bir huzur da var. Başlangıçta çok uzun olacak gibi görünen bu dönemin, şu an hızla akıp gittiğini görüyorum ve içten içe uzamasını isteyen bir tarafım da var. Tabii hepimizin sağlığının iyiye gidiyor olduğu bir senaryo için bunu dilerim. Genellikle online yayınları okumaya ve kaçırdığım filmleri izlemeye vakit ayırıyorum. Dijital dünyayı yeniden keşfediyorum. Yemekle ilgili her konu artık daha çok gündemimde. Biraz egzersiz ve meditasyonla mental ve fiziksel sağlığımı korumaya çalışıyorum.

Bu dönemlerden sonra bize ne kalacak geriye? Yani bir şeylerle çıkmamız gerekiyor sanki bu dönemden.

Radikal değişiklikler olacak mı, olsa da kalıcı mı olacak bunu kestirmek güç. Ama şu kesin; insanlar karantinadan sonra da devam edecekleri alışkanlıklar ve davranış biçimleri edindiler. Bazı konulara dair farkındalıklar geliştirdiler. Bu dönemden sonra belki de en büyük kazanım, büyüme ve performans odaklı kalkınma yerine, tüm canlılar ve çevre için iyi olanın talep edilmesi olabilir. Bunlar zaten epeydir konuşulan konular, ama şu an virüsün yayılımı tüm dünyayı ekonomi, sağlık, iş, eğitim, her alanda o kadar baskı altına aldı ki, değişmeyeceğini düşündüğümüz ve belli bir kalıpta giden sistemlerin ne kadar hassas ve hızlı dönüşümlere açık olabileceğini görmüş olduk. Bu umarım hepimizi cesaretlendirir.

Gündemle birlikte tasarım dünyasında yeni dinamikler konuşuluyor, masaya yatırılıyor. Yılın tasarımcısı ödülüne sahip biri olarak sen bu konuda neler düşünüyorsun? Neler sarsılacak neler değerini hiç kaybetmeyecek? Neler evirilecek, değişecek...

Yeni dinamikler oluştu, ancak etkisinin ne olacağı ve ne kadar süreceği belirsiz. Dijitalleşme, ekolojik değişimler, ekonomik durum ve insan davranışlarına etkisi gibi konuların getirdiği dinamikler tasarım dünyasını oldukça etkileyecek. Medikal alandaki ürün geliştirmeye yönelik yatırımlar artarken, var olan tüm ürünlerin dijital ayağının oluşturulmasına talep de hızlanacak diye düşünüyorum. İnsan odaklı servis tasarımı, arayüz tasarımı, sürdürülebilir malzeme ve üretim yöntemlerinin tasarlanması gibi konulara olan ilgi daha da hızla artmaya devam edecek. İnsan hareketleri konusunda daha çok dataya dayalı tasarımın değerinin artacağını düşünüyorum. Trendlere dayalı ve kısa süreli tercihlere

Hazırlayan: Fatoş Altıntaş Yılmaz

hizmet eden ürünlere talep azalacaktır. Bir de kendi kendine öğrenme, otodidakt olabilme yetilerinin önemi çok arttı. Meditasyon, öğrenmeyi öğrenme, spor vb. alanlarda kişisel gelişim ürünleri artacaktır diye düşünüyorum.

Sektörde birçok önemli marka ile iş birlikleri yapıyorsun. Bu markaların tasarım taleplerinde ne gibi ihtiyaçlar ortaya çıkacak ya da böyle bir ihtiyaç doğacak mı? Ne düşünüyorsun?

İnsanların değişen davranışlarını gözlemleyen ve ölçebilen markalar, bu denli hızlı bir değişimde tasarıma çok ihtiyaç duyulacağını görecektir. Ancak kabul etmeliyiz ki, ürün tasarım ve üretim süreçleri oldukça uzun, dolayısıyla kısa vadeli değişimlere yönelik ürün yapmak yerine daha uzun vadeli ve gerçek etki gösterecek değişimleri gözlemleyebilmek önemli diye düşünüyorum. Çalıştığım firmalarla şu an yürütmekte olduğumuz projeleri, değişen koşullara göre de değerlendirip, stratejilerimizi buna göre şekillendiriyoruz. Yakın gelecek için yapacağımız projelerde ise böyle bir dönemde hızlı adım atmanın en iyi yolu, merkeze insan ihtiyaçlarını koyan tasarım hizmetlerini talep etmek olacaktır. Tasarım katma değerli yeni ürünler geliştirmek için en doğru dönem olabilir. Ani değişimin yarattığı kaotik durum, yaratıcı ve ezber bozan düşünceler için her zaman fırsat yaratır.

En büyük yaratımların, yaratıcı düşüncelerin, genellikle kaygı ortamlarında daha yoğun ortaya çıktığını söylüyor bazı psikolog ve sosyologlar... Sen kendine dönük bu süreci nasıl yaşıyorsun? Yaratıcı disiplinlerden büyük bir patlama yaşar mıyız sonrasında...)

Bu konuda iki ayrı noktada toplanıyor düşüncelerim. Belirsizlik yaratıcı sektör insanların her zaman içinde olduğu bir durumdur. Tasarımın temelinde zaten olmayana öngörme var. Bu dönemde yaratıcı disiplinleri stimüle eden pek çok konu, pandemi sonrasında fark yaratacak işlerle kendini gösterecektir diye düşünüyorum. Yalnız iş dünyasına baktığımızda bu üretimin ne kadar yer bulabileceği ne kadar yatırım yapılacağı yine firmaların, yatırımcıların vizyonuna ve ne yapmak istediklerine kalacaktır. Dönemin getirdiği ekonomik sıkıntı, öncelik verilmeyen yaratıcı sektörleri daha çok zorlayabilir. Ancak vizyoner firmalar, tasarımın katkısının yegane kaldıraç olabileceğini görecektir. Kendi sürecimde ise ağır çekimde izlediğiniz herhangi bir filmde, daha önce görmediğiniz detayların farkına varmanız gibi, ben de hiç bakmadığım noktalara bakma fırsatı bulabildim ve üretim anlamında bunun çok faydası oldu. Firmalara sunulabilecek yeni ürün fikirlerinden, ilgilendiğim ama şimdiye kadar iş üretmediğim dijital dünyaya dair de çeşitli proje fikirleri ortaya çıktı.

Ya da şöyle söyleyeyim; sen bu Pandemi sürecini; biraz içimize dönmek, dinginleşmek ve kendimize ayırdığımız zamanı yaratmış olmasından dolayı bir minnetle mi geçiriyorsun yoksa büyük bir salgının tüm dünyayı kasıp kavurduğu ve bildiğimiz her şeyi unuttuğumuz kapana sıkışmış bir insan olarak mı geçiriyorsun?

Minnet, çok doğru bir tanım olur. Ancak belirsizliğin getirdiği bir kaygı durumu elbette var. Bu durumu kabul etmek de sağlıklı diye düşünüyorum. Hissettiğimiz hiçbir his gereksiz değil, kaygının da bir amacı var. Değişim için bizi motive de edebilir. Farklı koşullara hızlı adapte olabilmek, esnek hareket edebilmek, kendimiz için iyi olanın farkında olabilmek, öğrenmeyi öğrenebilmek, geçmekte olduğumuz dönemde çok önem kazanıyor. İnternet öncesini de yaşamış ama genç sayılabilecek nesilden bir tasarımcı olarak, hem bir uzaylı tavrıyla merakla izliyorum hem de içinde olabildiğim en dengeli ve üretken hali bulmaya çalışıyorum.

Bu evlerdeki karantina dönemimizde biraz olsun kendimizi daha iyi hissetmemiz için bir şey tasarlamayı ya da bir tasarımı yeniden elden geçirmeyi düşündün mü?

Sürekli... Örneğin evin dışarıya açılan noktaları çok değerli. Pencereler, teraslar, dar balkonlar, ferforjeler, kış bahçeleri... Bu alanları daha kullanışlı ve konforlu vakit geçirebileceğimiz şekilde elden geçirebiliriz. Bu ev alanını da daha verimli kullanmamızı sağlayabilir. Işık, koku ve sesi düşünmenin de çok faydalı olabileceğini düşünüyorum. Eve tekrar bu gözle de bakabiliriz. Eve gelen ışık nasıl davranıyor, bunu nasıl kullanabilirim ya da yönlendirebilirim, hangi saatte nerede ne yapmak istiyorum gibi sorular sorabiliriz. Koku, düşündüğümüzden çok daha önemli. Evdeki kokuyu da tasarlayabiliriz. Odaklanmamızı, mutlu ve rahat hissetmemizi sağlayabilecek bu tarz ürünler de tasarlamayı çok isterim. Banyoyu sadece temizlik ihtiyaçları için değil, gerçek rahatlama durumuna geçebileceğimiz alanlar olarak kullanabiliriz. Evde çalışma ve spor başlı başına yenilikçi ürünler çıkarılabilecek alanlar.

Şu an en çok özlediğin şey?

Sevdiğim grubun canlı müziğini, sevdiğim insanların yanında dinlemek.

Yeni projelerin?

Şu an tam da bu dönemin çalışma ihtiyaçlarına cevap vermesini umduğum modüler bir açık ofis mobilya sistemi üzerine çalışıyoruz. Bu modüler tasarım, anlık buluşmalardan, yoğun odaklanma gerektiren toplantılara ve bireysel kullanılabilen bölümlere kadar pek çok işleve göre dönüşebilen bir sistem. Hareketli ve sabit modüller bu esnekliği sağlayabilmek için birbiriyle entegre bir biçimde çalışıyor. Bir diğer proje ise yer almaktan mutluluk duyduğum Göbeklitepe Müzesi'ne yönelik doğal taş ürünler. Üretim aşaması şu an için yavaşlaşsa da Göbeklitepe gibi önemli bir kültür alanı için ürün tasarlıyor olmak heyecan verici.

Ve yeni sen? Şule Koç olarak kaldığın yerden devam mı?

Yeni Şule, kendini daha da çok dinleyen ve önceliklerine dikkat eden biri oluyordur umuyorum. Şimdiye kadar farklı sektörlerde iş yapmamdaki en büyük motivasyonum, hep yeni bir şey öğrenmek, tasarım metodolojisini sektörden bağımsız, dışardan bakabilen bir tasarımcı gözüyle uygulamaktır. Kendimi ikna edene kadar ilerletmekten çekinmediğim fikir süreçleri, yenilikçi ürünlere dönüştü. Bu anlamda değişimin üstüne gitmekten korkmuyorum. Bu aynı kalabilir umarım. Bu dönemden sonra ise iş anlamında hedeflerim, iş birliklerine açık olmak ve daha farklı alanları dahil etmek. En önemlisi ise durmadan, sabit kalmadan, değişimlere, dönüşümlere hazır olmak, hatta bunun bir parçası ve başka dönüşümlerin başlangıç noktası olmak.